

Mark- och miljödomstolens frågor vid huvudförhandling den 2 oktober 2017 i mål nr M 1333-11

Frågor till parterna

1. Vilket eller vilka beviskrav bör gälla enligt 2 kap. 1 § miljöbalken för det ansökta slutförvaret av använt kärnbränsle och kärnavfall när det gäller strålsäkerhet efter förslutning?
2. Med avseende på fråga 1, hur bör beviskrav enligt 2 kap. 1 § miljöbalken förhålla sig till kärntekniklagstiftningen, bl.a. Strålsäkerhetsmyndighetens föreskrifter SSMFS 2008:21 och SSMFS 2008:37 med tillhörande allmänna råd?
3. I ett avgörande av Miljööverdomstolen, MÖD 2006:70, prövades om det vid tillståndsprövningen enligt miljöbalken av Ringhals kärnkraftverk var lämpligt eller behövligt att föreskriva villkor om kärnsäkerhet och strålskydd med hänsyn till det ansvar som dåvarande Kärnkraftsinspektionen och Strålskyddsinstitutet hade inom dessa områden.
  - a) Är det mot bakgrund av detta rättsfall lämpligt eller behövligt att för ett eventuellt tillstånd till den ansökta verksamheten besluta om prövotid i fråga om strålsäkerhet?
  - b) Om så är fallet, vad bör omfattas av prövotid? Inom vilken eller vilka tider bör resultat av prövotid redovisas?

SKB och SSM ombeds svara på frågorna 1–3 och övriga parter ges tillfälle att svara på frågorna.

Frågor till SKB

4. I SKB:s presentation den 6 september, punkt 21 i förhandlingsordningen, har SKB redovisat ett hypotetiskt scenario där det antas att det är hål i kopparhöljet på alla kapslar redan vid deponeringen. Har SKB i detta scenario räknat med att bufferten av bentonit är intakt? Har det någon betydelse för konsekvenserna om bufferten är kvar eller inte?

5. Frågor som ansluter till vad Peter Szakálos m.fl. anfört den 14 september:

- a) Går det att beräkna hur många kapslar som kan ha hål i kopparhöljet utan att riskkriteriet i 5 § SSM:s föreskrift 2008:37 kommer att överträdas? Går det att göra sådana beräkningar med tidsperspektiven 1 000 år respektive 100 000 år samt med antaganden om att bufferten med bentonit är intakt i alla hål respektive att bufferten inte är intakt i alla hål? Har SKB gjort sådana beräkningar och vad visar de i så fall?
- b) Går det att beräkna dos/risk om det skulle vara så som Peter Szakálos m.fl. anfört, att ”majoriteten av koppar-kapslarna kommer att kollapsa redan inom 1 000 år”? Med ”majoritet” kan här förstås cirka hälften av kapslarna. Går det att göra sådana beräkningar med antaganden om att bufferten med bentonit är intakt i alla hål respektive att bufferten inte är intakt i alla hål? Har SKB gjort sådana beräkningar och vad visar de i så fall?
- c) I en presentation den 14 september har Peter Szakálos m.fl. tagit upp samverkans effekter avseende ett antal aspekter på kopparkorrosion, se bl.a. bild 1 och 24 i aktbilaga 690. Kan SKB närmare bemöta vad Peter Szakálos m.fl. anfört om att det finns osäkerheter kring samverkans effekter och att dessa effekter i de flesta fall är outforskade?

6. Är det tekniskt möjligt att kontrollera utsläpp av radioaktiva ämnen efter förslutning?

Frågor till SSM

7. Kan SSM redovisa en sammanställning av alla kvarstående osäkerheter avseende slutförvaret som SKB, enligt SSM:s nuvarande bedömning, behöver lämna underlag om vid en fortsatt stegvis prövning enligt kärntekniklagstiftningen? Frågan avser inte osäkerheter som är försumbara.

8. Kan SSM närmare redogöra för skälen för att SSM bedömer att den ansökta verksamheten kan tillåtas enligt miljöbalken trots de kvarstående osäkerheterna?